herpy

AGAMY

Nullabor Bearded Dragon

Pogona nullarbor

Pogona nullarbor to średniej wielkości agama brodata o długości około 30-35 cm, z krótkim pyskiem i krótkim ogonem, znana wyłącznie z równiny Nullarbor w południowej Australii. Ma ubarwienie od czerwonobrązowego do pomarańczowobrązowego z jasnymi poprzecznymi pasami i kilkoma rzędami dużych kolców wzdłuż boków, a w terrarium utrzymywana jest bardzo rzadko.

Rodzina: Agamidae Dawna nazwa: *Amphibolurus nullarbor*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**30-35 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**10-15 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Naziemny i kopiący nory**
Środowisko	**Półpustynia i sawanna**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**120 × 60 × 60 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**24-37 °C**
Miejsce wygrzewania	**40-45 °C**
Temperatura w nocy	**13-24 °C**
Wilgotność	**30-50%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Niezbędne** Strefa Fergusona 3
Pokarm	**Owady i rośliny**
Utrzymanie	**Pojedynczo**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Dojrzałość płciowa	**6-12 miesięcy**
Wielkość zniesienia	**14-20 jaj**
Inkubacja	**75-85 dni** przy 28-30 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Pogona nullarbor to średniej wielkości, szeroka i silnie spłaszczona agama brodata z krótkim pyskiem i stosunkowo krótkim ogonem. Dorosłe osobniki mierzą około 14 cm od pyska do kloaki i mają około 20 cm ogona, łącznie ok. 30-35 cm. Gatunek jest mniejszy niż *Pogona vitticeps* i *Pogona barbata*.

Ubarwienie podstawowe jest czerwonobrązowe do pomarańczowobrązowego, z wąskimi, jasnymi poprzecznymi pasami biegnącymi przez grzbiet. Wzdłuż granicy między grzbietem a brzuchem znajdują się 3-7 rzędów dużych kolców. U *Pogona minor* występuje tylko jeden rząd małych kolców, a łuski brzuszne są kilowane, natomiast u *P. nullarbor* są gładkie i krótko zaostrzone.

Pogona nullarbor i *Pogona henrylawsoni* mogą się ze sobą krzyżować. Nazwa gatunkowa odnosi się do obszaru występowania, czyli równiny Nullarbor. Gatunek został opisany w 1976 roku jako *Amphibolurus nullarbor*, a nazwa *Pogona nullarbor* jest w użyciu od 1982 roku.

Występowanie i środowisko

Pogona nullarbor jest endemitem równiny Nullarbor i przyległych obszarów w południowej Australii, w stanach Australia Południowa i Australia Zachodnia. Miejsce typowe leży ok. 16 km na północny zachód od Naretha w Australii Zachodniej. Zasięg jest bardzo mały i znanych jest tylko około 185 udokumentowanych stwierdzeń, rozłożonych między Australię Południową i Australię Zachodnią.

Australia nie zezwala na eksport dzikich gadów, więc zwierzęta poza tym krajem pochodzą ze starszych importów lub od ich potomstwa. Z tego powodu gatunek jest rzadko spotykany w terrarystyce poza Australią. Modelowanie klimatu wskazuje, że odpowiednie siedliska skurczyły się od ostatniego zlodowacenia i do 2070 roku mogą stać się jeszcze mniejsze.

> **Naturalny zasięg:** Australia.

ŚRODOWISKO

Pogona nullarbor zamieszkuje równinę Nullarbor, płaski, suchy i niemal bezdrzewny krajobraz z niskimi zaroślami. Klimat jest półsuchy do suchego, z gorącymi latami i niewielkimi opadami. Gatunek prowadzi dzienny tryb życia i preferuje zarośla o niskiej do umiarkowanej wilgotności powietrza. Najwyższa temperatura najcieplejszego miesiąca oraz roczna suma opadów to czynniki klimatyczne, które najlepiej przewidują, gdzie występuje.

Dieta tego gatunku nie została zbadana. Podobnie jak spokrewnione agamy brodate jest prawdopodobnie wszystkożerny, z przewagą owadów i mniejszym udziałem części roślin.

Samica składa jaja kilka razy w roku. Termin składania jaj i budowa gniazda nie zostały u tego gatunku udokumentowane.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o hodowli *Pogona nullarbor* jest niewielka, ponieważ gatunek prawie nie jest utrzymywany poza Australią. Wartości dotyczące terrarium, temperatury, wilgotności, oświetlenia, pokarmu i długości życia zapożyczono od spokrewnionych gatunków *Pogona minor*, *Pogona henrylawsoni* i *Pogona vitticeps*, które żyją w podobnych suchych, słonecznych warunkach.

Pojedyncze dorosłe zwierzę potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 120 × 60 × 60 cm, a dodatkowa przestrzeń zostanie wykorzystana. Terrarium musi być dobrze wentylowane, z pokrywą lub siatką.

Gatunek jest naziemny i kopie, dlatego powierzchnia dna jest ważniejsza niż wysokość. Urządź płaskie miejsce do wygrzewania z kamienia lub drewna pod lampami, co najmniej dwie kryjówki (jedną w ciepłej, a drugą w chłodnej części), niskie gałęzie i stabilne stosy płaskich kamieni.

Podłoże powinno umożliwiać kopanie. Warstwa drobnoziarnistego piasku zmieszanego z czystą ziemią o grubości co najmniej 10 cm (np. 60 % piasku i 40 % ziemi) przypomina glebę w naturze. Twarde podłoże, takie jak nieszkliwione płytki, płyty łupkowe lub ręcznik papierowy, jest alternatywą dla młodych i chorych zwierząt. Piasek wapienny, piasek witaminowy, kruszone łupiny orzechów oraz kora lub wióry drzewne są nieodpowiednie, ponieważ po połknięciu mogą powodować zaparcia. Usuwaj odchody codziennie, a luźne podłoże wymieniaj całkowicie co 3-6 miesięcy.

Trzymaj zwierzęta pojedynczo. Dwa samce nigdy nie mogą dzielić terrarium. Dorosłe i młode osobniki muszą być zawsze trzymane osobno.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

TEMPERATURA

Ogrzewaj co najmniej dwoma spotami halogenowymi nad miejscem do wygrzewania. Powierzchnia w tym miejscu powinna mieć 40-45 °C w pomiarze termometrem na podczerwień, a ciepła plama musi być co najmniej tak duża jak całe zwierzę. Temperatura powietrza w terrarium powinna wynosić 24-37 °C, najwyższa po stronie miejsca do wygrzewania, a najniższa po przeciwnej. Powierzchnia w chłodnej części powinna mieć 25-29 °C.

Do pomiaru powierzchni używaj termometru na podczerwień, a do powietrza termometru cyfrowego z sondą, i mierz dopiero wtedy, gdy lampy świecą od około trzech godzin. Żarówki halogenowe dają krótkofalowe ciepło podczerwone podobne do słonecznego. Jeśli miejsce do wygrzewania jest za chłodne, przesuń je bliżej lampy.

Nocą temperatura może spaść do 13-24 °C. Nocny spadek temperatury sprawia, że zwierzę rano wcześniej zaczyna się wygrzewać. Podłącz lampy do termostatu z czujnikiem w chłodnej części, aby wyłączały się, gdy chłodna strona przekroczy 37 °C.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić 30-50 %, mierzona w chłodnej części, a terrarium musi mieć możliwość przeschnięcia, ponieważ gatunek żyje na suchym obszarze. Zastałe, wilgotne powietrze i mokre podłoże prowadzą do chorób. Jeśli wilgotność jest stale za wysoka, pomaga mały wentylator nad siatką w chłodnej części. Zbyt niska wilgotność powoduje odwodnienie i problemy z linieniem.

Zawsze zapewniaj świeżą wodę w płytkiej misce. Zwierzę pobiera część wody z pokarmem, więc pomaga opłukana zielenina, która jest jeszcze mokra. Lekkie zraszanie wystroju daje krople, które zwierzę może zlizywać. Lekko wilgotna kryjówka w chłodnej części pomaga podczas linienia.

OŚWIETLENIE I UVB

Pogona nullarbor potrzebuje silnego, białego światła, które pobudza apetyt i aktywność. Miejsce do wygrzewania powinno być najjaśniejszym punktem, a oświetlone powinno być 75-100 % długości terrarium.

UVB jest niezbędne, a gatunek, podobnie jak pozostałe gatunki z rodzaju, zalicza się do strefy Fergusona 3. Używaj świetlówki T5 HO 10-14 % UVB w oprawie z odbłyśnikiem nad ciepłą stroną, równolegle do lamp grzewczych. Celem jest indeks UV 4,0-4,5 przy miejscu do wygrzewania, spadający do 0 w chłodnej części. Odległość między świetlówką a miejscem do wygrzewania zależy od świetlówki, oprawy i siatki, dlatego najlepiej mierzyć miernikiem UV. Szkło i plastik między świetlówką a zwierzęciem blokują UVB. Dobre świetlówki T5 HO wymienia się po ok. 12 miesiącach, nawet jeśli nadal świecą.

Lampy LED z UVB nie są jeszcze uważane za bezpieczne dla gadów. Światło jest włączone 12-14 godzin dziennie latem i około 10 godzin zimą, sterowane wyłącznikiem czasowym.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Pogona nullarbor karmi się tak jak inne średniej wielkości agamy brodate: głównie owadami, z codziennym dodatkiem zieleniny. Dieta tego gatunku w naturze nie została udokumentowana.

- Świeżo wyklute (poniżej 3 miesięcy): owady 2-3 razy dziennie i zielenina codziennie.
- Młode (3-12 miesięcy): owady i zielenina codziennie.
- Dorosłe: owady 3-5 razy w tygodniu i zielenina codziennie, ale tylko w małej porcji.

Dobrym pokarmem są karaczany dubia, świerszcze, szarańcza, larwy muchy Hermetia illucens i jedwabniki; mączniki podawaj oszczędnie. Owady nie mogą być większe niż odległość między oczami zwierzęcia i przez co najmniej 24 godziny przed podaniem powinny być dobrze karmione. Dzikie owady mogą być opryskane lub trujące i należy ich unikać.

Zielenina to np. rukola, pak choi, jarmuż, liście gorczycy, mniszek lekarski, rukiew wodna i liście opuncji, pokrojone w małe paski. Awokado jest trujące. Owoce są rzadkim przysmakiem.

Oprószaj owady wapniem. Raz w tygodniu posyp sałatę multiwitaminą.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Pogona nullarbor prowadzi dzienny tryb życia i dużo się wygrzewa. Zachowanie tego gatunku nie zostało zbadane; pozostałe gatunki z rodzaju kiwają głową wobec rywali i machają przednią kończyną na znak uległości, i tego samego można się spodziewać tutaj.

Daj nowemu zwierzęciu około dwóch tygodni na przyzwyczajenie się do terrarium, zanim weźmiesz je do ręki. Podawaj pokarm pęsetą i trzymaj dłoń spokojnie w terrarium, aż zwierzę się uspokoi. Podnoś je, podtrzymując tułów i nogi, i poruszaj się powoli. Zwierzęta, które się chowają albo są ciemne i wycofane, są często za zimne lub zestresowane.

Trzymaj zwierzęta pojedynczo. Samce są terytorialne, a zwierzęta dzielące terrarium walczą o pozycję i miejsce do wygrzewania.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Zwierzęta osiągają dojrzałość płciową w wieku od pół roku do roku. Samce mają szerszą głowę i wyraźniejsze pory udowe niż samice. Zwierzęta przeznaczone do rozrodu muszą być w pełni wyrośnięte i dobrze odżywione, a samica musi otrzymywać dużo wapnia.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

GODY I KOPULACJA

Przebieg godów nie został u tego gatunku udokumentowany. Gatunki z rodzaju łączą się w pary wiosną po chłodnym okresie spoczynku zimą, który mogą przechodzić tylko zdrowe, dobrze odżywione zwierzęta; długość i temperatura nie są znane dla *P. nullarbor*. Wpuść samicę do samca na krótki czas, a potem je rozdziel.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa 14-20 jaj w jednym zniesieniu i wyprowadza kilka zniesień w roku; liczba zniesień nie została udokumentowana. Zniesienie jest duże w stosunku do wielkości samicy, więc musi ona otrzymywać dużo wapnia i pokarmu.

Zapewnij samicy pojemnik do składania jaj z warstwą wilgotnego piasku i ziemi, w której można kopać, o grubości co najmniej 25 cm. Samica, która nie znajdzie odpowiedniego miejsca, może złożyć jaja rozrzucone po terrarium, gdzie wyschną, albo zatrzymać je w sobie; to drugie jest sytuacją nagłą wymagającą weterynarza.

INKUBACJA

Wyklucie następuje po ok. 80 dniach. Temperatura inkubacji nie została u tego gatunku udokumentowana; dla pozostałych gatunków z rodzaju stosuje się 28-30 °C. Umieść jaja w inkubatorze w wilgotnym wermikulicie i nie obracaj ich.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode są małe i należy je trzymać na twardym podłożu, np. ręczniku papierowym, dopóki nie zaczną niezawodnie jeść. Podawaj owady codziennie. Potrzebują takiego samego światła i ciepła jak dorosłe zwierzęta: miejsca do wygrzewania, UVB i wapnia na całym pokarmie. Sortuj je według wielkości, aby nie odgryzały sobie nawzajem palców i ogonów.

Zdrowie i częste błędy

Błędy w hodowli są najczęstszą przyczyną chorób. Chore gady długo ukrywają, że są chore, dlatego waż zwierzę co tydzień i notuj masę, apetyt, odchody i linienie. Poniższa lista dotyczy agam brodatych ogólnie; choroby specyficzne dla tego gatunku nie zostały udokumentowane.

- Metaboliczna choroba kości przy zbyt małej ilości UVB, zbyt małej ilości wapnia lub zbyt niskiej temperaturze.
- Otyłość i dna moczanowa przy zbyt dużej ilości pokarmu i zbyt małej ilości wody.
- Choroby zębów i zapalenie jamy ustnej.
- Zaparcia przy zbyt niskiej temperaturze, odwodnieniu lub pasożytach.
- Pasożyty wewnętrzne i roztocza; zleć badanie próbki kału, gdy zwierzę jest nowe.
- Niezłożone jaja u samic.

Utrata apetytu, ospałość, opuchnięte stawy, oddychanie z otwartym pyskiem, gdy zwierzę nie jest przegrzane, oraz zwierzę, które przestaje jeść, to powody, by udać się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów. Gady często są nosicielami salmonelli, więc myj ręce po dotykaniu zwierząt, terrarium i sprzętu, a zwierzę i jego rzeczy trzymaj z dala od kuchni.

Czytaj więcej: Typowe choroby i objawy choroby

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/agamy/pogona-nullarbor